

KÖZLEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

KÖZLEK
TÉRLETSZÁMOLÓ

AC Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest (Köztelök), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai
hogyeképp.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Eglen évre 30 korona, félre 16 korona, negyedévre
8 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdonosa.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Elnökségi és kiadósági feladat: Forster Géza az OMGE igazgatója.
Fülszám szerkesztő: Kállay Zoltán az OMGE. szerkesztő-előnök.
Társasági titkár: Buday Károly az OMGE titkára.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEIT.

Pályázati felhívás.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület az általa kezelt földművelésiskolai alapítványi helyek közül pályázatot hirdet:

1. A Bakó János-féle alapítványt évi ösztöndíj 240 korona. Ezen alapítványra; pályázhat elsősorban borsodmegyei illetőségű egyén.

2. A Nagy-Atyafi gazdakör alapítványára évi ösztöndíj 240 korona. Pályázhat ezen alapítványra elsősorban nagy-atyafi, illetve somogyi illetőségű egyén.

3. Gróf Bathányi féle alapítványára évi ösztöndíj 240 korona; pályázhat ezen alapítványra elsősorban vas megyei illetőségű egyén.

További feltételek mindhárom alapítványnál, hogy a kérvényező magyar honpolgár fia legyen, ki 16-ik életévéél helyőtte, ami keresztlevétől igazolandó, továbbá iskolai bizonyítvánnyal igazolandó, hogy a pályázó jól tud írni és olvasni.

Pályázhat ezenkívül magyarországi földművelésiskolába már felvett tanuló is, ha ezt az illető földművelési-kola igazgatója által bizonyítja.

Kellő okmányokkal felszerelt, belyegtelien kérvények folyó évi szeptember hó 10-ig az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgatóságához (Budapest, Köztelök) nyújtandók be.

Forster Géza
igazgató.

Kérem az „OMGE.” tagjainhoz.

Alább felsorolt urak jelenlegi tartozásai helyett előtűnt ismeretlen, miért is azon kérelemmel fordulunk a t. tag urakhoz, hogyha az itt felsorolt urak közül valamelyiknek jelenlegi tartozásai helyett valaki tudomására bírna, ugy azt velünk egy levelezésünk közölni meggyesedjék.

Uj. Asztalos Nándor Káráz, Babocsay László Dobra, Bajzath István Pézák, Berger Géza előbb Csetény, majd Szent-Mihályfalva, legutóbb Szernye, Dobrin István Nagy-Réce, utóbb Tapolca, Ernst Mihály Pta-Ujfalva-Alpár, utóbb Uj-Kecske, Fulop Jakab és Társa Hantos-Szalárd, Goldberger Gusztáv Nagy-Bajom (Budapest), Hirsch Odón Nagy-Blód, Hirschmann Nándor Zsitkócs, Jautusz Izidor Forró-Encs, utóbb Budapest, Kovács József Pta-Bogaraszi Hidegkut, Krajcoszky Gyula előbb Lajosfalva, utóbb Kis-Báb, Lázár István előbb Brassó, utóbb Budapest, dr. Markbréty Gyula Tisza-Várkony, Nagy Béla Délegyhéza, Nagy Jenő Budapest, Pappschloss Fulop Geronó, Pechy Pál Lajos-tanya, Piek Frigyes Vas-Simonyi, Pintér Sándor előbb Magyar Bél, utóbb Tisza-Polgár, Posztóczy Irán Kis-Jobbágy, Sterenthal Lajos előbb Pusztaköcsér, utóbb Zsófia-Major, Strasser Izidor Budapest, Török Elemér előbb Pellérd, utóbb Felső-Alap, Varga László szigeti előbb Pta-Láncz, utóbb Arad és Pécska, majd Pécska Zemplényi István Paks, Tolnain, Janisch Lajos előbb Budapest, utóbb Surány, esetleg Nagy-Komlós, Kovács Odón Hederrár, Schön Aladár előbb Emőd, utóbb Pta-Bogaras, majd Pincehely, legutóbb Pta-Varsány, Cséry Zsigmond Felső-Zsolca.

Igazgató.

Gazdaköri alapszabályok.

A „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége” sulyt helyezvén arra, hogy a vidéken mind nagyobb mérvben gazdakörök alakítsanak, hogy ezirányban az érdeklődők kezére járjon, egy alapszabály-tervezetet dolgoztatott ki, amelyet az ügy iránt érdeklődőknek, ha ez irányban az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóságához fordulnak, az alapszabály-tervezetet díjmentesen rendelkezésükre bocsátja.

Igazgató.

A budapesti gyapjúárverések.

A budapesti gyapjúaukciók 14. sorozata f. hó 4-én nyílt meg. A vállalat 35-38 ik jegyzékeiben összesen 17,444 zsák, illetőleg 15,0105 q. gyapjú került az árverési jegyzékbe s mintegy 1000 bál oklevélt küldeményt már nem lehetett a jegyzékbe felvenni, jól lehet az értékelő bizottság tekintettel a késedelmes beküldésre, még az aukciók idején is folytatta működését.

Az eddig tartott budapesti aukciókon 153,210 zsák gyapjú, 125,981 q. sulyban, jutott kalapács alá. Ezen idő alatt a gyapjú-üzlet látóhatára ismételen felderült és elborult, de oly tömeges visszavonást, mint ezen aukciósorozat utolsó napján, még nem észleltünk.

A vidágó kistermében elég nagy számban összesereglett „gyapjasok”, a baissé szomorú csillagzata alatt kezdik meg az árverést. De a sorlagnak nem elegele meg, hogy csak féljenek, hanem arról is gondoskodott, hogy megjeddjenek és epűjék fölkaravatacsk. Néhai vitéz generális gróf Gvadányi József, ki 1790-ben világiás beosztású volt Nagy-Pécska érdemes notáriusát az elváltól vért magyar szivek felerkesztésére”, bizonyára nem álmolta meg, hogy az ur 1900. évében főn tisztelt notárius ur szellemé ujból kísértvén, Ohellónak fogja nézni az aukciónál kalapácsot forgató szöke haju, jámbor lelkű dr. Hefty Frigyes, azt követelvén tőle, hogy német szóra ne járjon a szája és a külföldi verő is csak magyar szóra hallgasson.

Egy német közmondás azt tartja, „alizu scharf machi schartig”. Ha akkor, mikor egy is kötéllal kell hozzákn édesgetni a külföldi verőket a budapesti piacról annak híre fog terjedni, hogy mi már azt is akarjuk, hogy az, a ki nekünk pénzt hoz, azt csak magyarul kintja, no akkor el is készülünk arra, hogy néző illetve vevőközönség hiányában beszárítjuk a rigódelői játkészint. Szép dolog a hazafiság a maga helyén, de azt követelni, hogy a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, V. ker., ALKOTMÁNY-UTCA 31. sz.

A V. Vermorel villezfranchet gyár világhíru

„Eclair” peronospora fecakendőknek

„La Torpille” kőporozó és

„Excelsior” szénkénező gépeknek

kizárólagos magyarországi képviselote,
la. aussig Rézgáliz

la. sublimált Kéapor

és mindennemű szölvédekezési czikke és anyagok bevásárlási forrása.

Ajánlunk a cseplősli lédenye mindennemű

kenocöket kőzeneket

olajokat ponyvákat

és zsákokat

legelsérnnyu minőségben.

Dr. Asechenbrandt-féle bordói és rézköpor

kinlát csak magyarul folyjon, a jövő ezred regényébe tartozik, mikor az író már nem lesz pénz és a németeket és hazafiakat megette mind Tuan herceg? Nagy-Pelesek érdemei nótáriusa nem jobban tenné, ha saját érdekesnek javításá érdekében hallhatná dörgedelmes szavát, mert a magyar juhonyestő gazda csak a minőségiszer termelés jele alatt számíthat győzelemre.

Aki elfogulatlan szemmel nézte végig a mostani árverés lefolyását, az nem tagadhatja, hogy a valóban jó előszereteti árra számíthat akkor is, ha még oly „hüvös” is a hangulat és „lanyha” a vevők tendenciája. Haneem egy látszik némely magyar tenyésztő nemcsak akkor manipulálja részben a gyapjait, mikor annak nincsen ár, hanem még akkor igazán, mikor a vevő tőri magát utána. A múlt évi hausse alatt, mikor a gyapjuvígyekek még Kórhad és Samarkandának összevárosolták a lejeltehetőbb árut, nálunk sem sokat nézegettek a gyapjút, hanem nem egy esetben csakban macskát vásároltak. Ugy látom, hogy ez a körülmény egyeseknek szolgálatot tesz, hogy a tavalyiaknál rosszabbul kezelte gyapjakat külföldön a piacra, mi több fejbe vevte, hogy ő nem enged a 48-ból, más mint a tavalyi árakból. Valóban kínos feltűnést kelte az az észlelet, hogy egy nagyobb tenyésztő szakjainak négy csúcske a trágyadombra illő kolonczokkal volt kitöltve mivel a szak sulya 4 kilóval fögöttellett.

Hinni akarom, hogy ez a tulajdonos tudta nélkül történt, de elég bájt az, hogy még mindig akadnak nálunk oly tubuzogó vagy hiu alkalmazottak, kik ilyen módon vélik a nyíru sulyt és jövedelmét fokozhatni, meg nem gondolva, hogy a vevőknek is van ám szeme s mi több szája, mely az ilyen, habár csak olcsóvá előforduló esetről nagy lühdet csap; hogy az ilyen eseteknek hiro meg és egyes c.árúdság végelemzésben az összes magyar termelésnek kiszámíthatatlan kárt okoz.

A zsriban nyírt magyar gyapjak kelendőségének ismét főleg az élja útját, hogy garzdánk nem tudják az ilyen árut kezelni; nedvesen szaklják a hulladékokkal együtt. Sokan pedig még olyan hiványú is nyírják a bundákat, hogy az ember csupa hulladékdarabot kap markába egész bunda helyett.

Milyen egészen más látvány a jól kezelt zsriban nyírt gyapju, mely a zsrakban is csakugy dagad, nem ülepedik össze, mint a rosszul kezelt tojáslepény. Ez is baj nálunk, hogy a hulladékgyapjút a zsinggyapjúnál egy tételen árusítják. Ezek a gyrost mint mennyiség szerint, hogy olysválmint vásárlójn és szállítón tovább, aminek hasznát nem veheti. Hiába minden jó tanács, folyvást küldenek meg az aukciókra olyan hulladékokat, amelyek a Budapestre való szállítást sem érdemlik meg, nemhogy a továbbszállítás és mostás.

A mostani aukciónok végül az is nyilvános látványra volt, hogy sok összevárosított „kereskedelmi” gyapju került a piacra, melyet jobb konjunktúra reményében vásárolt tulajdonosa és most azért, hogy elragadta reménykedésének paripája, orvoslást keres az aukciónok, oly árt kövelevén, mely a pillanatnyi konjunktúrának meg nem felel. Így történt, hogy számos tételt vissza kellett vonni, melytől elkelt volna, ha a tulajdonos csak egy forintot, akármor mondták ki a piacra, melyet a kép melyet így körülmeny mellett a mostani aukció-sorozat mutatott, emlékeztetett az 1897. évi-re, midőn az üzlet részben csak az aukciónok után bonyolódott le.

	az aukción	követlen	véadás
I. nap	986	345	
II. "	1406	328	
III. "	2493	123	
IV. "	1078	195	
Összesen	5969	1011	

téhat a kinlát összes mennyiségből elkel 400/1%, ebből az árverésen magán 34-22%, árverés után 5-70%.

A mostani aukcióisorozatnak azonban nemcsak árnyadalói voltak, hanem kellemes meglepetéseknek sem volt hiányában. Számos jó nevű kibirtokos volt jelenlétben, kik eddig az aukción intézményétől távol tartották magukat; látnuk továbbá kibirtokosokból közvetlenül beküldött szépen mosott, jól kezelt egyes tételket, jelölt annak, hogy nem mindenütt találunk azok sík fölére, kik a gondosabb kezelés szükséges voltát predikálják.

Mindjárt az első napon a gróf Károlyi József kiváló eszurgi posztómerőnő, gróf Károlyi Tibor macskai szövetgyárából, mely mellett külső és kisebb birtokosok gyapja is élénkebb vételrekerrel talált.

Hogy csak néhányat említsék belőlük. Szilassy Béla losoncz tudári gazdaságának 22 szak szövetyapja 330 koronán kelt, bár tekintve, hogy ezen gyapju 10-56% nedvesség mellett 69-82% gyapju-anyagot tartalmaz, tehát 7% nedvességre 81-43% rendemnek számítható, az eljárt csak méréselőző mondata. A Szentay István joti 10 szak fésűgyapját a zsolnai gyár 277 koronával vásárolta. A Trász Géza kösiszegei igen jól kezelt fésűgyapja 282 koronán kelt, mely gyapju 11-4% nedvesség mellett 55-84 gyapjuanyagot tartalmazott, mihez képest 17% nedvességre kiszámítva rendemének 65-30%. Fel kell itt említeni, hogy a hamphiródovna keresztesítő, lovag Biedermann Reszö szente-gyári uraldmanok hobbi kerületéből származó gyapju áránt is érdeklődés nyílvánult a 12 zsakból 40-40 tétel q.aja 126 koronán kelt el. Ez a gyapju 15-64% nedvességáttalalal mellett 43-82% gyapju-anyaggal bír, tehát rendemének 17% nedvességre kiszámítva 51-27%. A második napj árverés nézője de resistance a gróf Széchenyi Gyula marczali-bátó moston kelt (69. és 68.) tételben árusított kiváló nemes posztómerőnyapja volt, melyért egy külföldi cég pro. 600 koronát fizetett. Ennek a gyapjúnak rendeménje külön felméréselt érdemlert minden részében kiválónak bizonyult:

Nedvesség	Gyapju- anyag	Rendem- %ra	
zinggyapju	10 67	71-32	83-95
fehérhulladék	11-40	68-36	80-53
sárgahulladék	11-40	68-36	79-81
hasláb	11-40	62-24	72-82

A harmadik napon ismét másod felútnest okozott a gróf Herberstein Albertnek hazánkban is jól ismert tenyészjásbátóból beküldött 17 szak zsriban nyírt fésű gyapju, mely iránt oly élénk versenyek nyílvánult, hogy 152 koronán kelt el. A gyapju 14-7 nedvesség mellett 31-4% gyapjuanyaggal bír, tehát 17% nedvességre kiszámítva 36-7% rendemelt deszekedhetik. Akár a budapesti aukciónok iránti bizalomból, akár nyája reklámja kedvéért küldte be a nemes gróf gyapját, minden bizonyonnyal nincs ok a várakozását megbánni, nekünk pedig megmutatták, hogy a jó kezelés és osztályozás mily előnyös.

Az aukciónok elért legnagyobb árak különben a következők:

Hátamosonó posztógyapjuéért	600 kor.
Zsriban nyírt	142 "
Hátamosonó szövetyapjuéért	350 "
Zsriban nyírt	138 "
Hátamosonó fésű gyapjuéért	298 "
Zsriban nyírt	138 "

Végül megjegyzem, hogy elbeútt Desplanck és társa cég számára is történt vásárlás s hogy az eddigi rendes bel- és külföldi vevőkön kívül néhány új cég is képviselőve a mostani árverésnek. Feljegyzéseim szerint összesen 22 külföldi cég vásárolt a mostani aukciónok gyapjút.

Dr. Rodiczky Jenő.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

A szópör borjúk kezeléséről.

A „Közlelek” 48-ik számában a fenti cím alatt egy közlőmeny jelent meg, melyre Meiszner Ernő ur ugyancsak a „Közlelek” 53. számában néhány megjegyzést tett. Csak helyeselőhő ha egyes kérdésekhez többen is hozzászólhat, hogy így azok minden oldalról megvilágíthatassak; ezöbök közlöm általánosan, amelyek talán a kérdés tisztázásában járulnak hozzá.

Meiszner ur kritika tárgyára teszi közlőmeny azon pontját, melyben különösen a gumókör írtás szempontjából, a borjúk írtás előnyöknek vélem, állítván, hogy az írtás által valamennyi borjú befertőződik, mert meg a tuberkulin-ötással is lehetetlen minden gumókörös tehenet kiseljeztetni, ellenben a szoptatás által felnevelés után csak a borjú fog megfertőződni, s mely tőgy-gumókörös anyától származik. Ebben czikrák annak tökéletesen igazra van; csak azt hágya figyelmen kívül, hogy a gumókör írtás szempontjából nem nyers, hanem sterilizált vagy felforralt és kellőleg lehitűt tejet szokás itatni. Ez a Bang-féle eljárásnak, melyely oly óriási sikereket érték el Dániában, egyik lényeges feltétele s igazi sikerrel a gumókör csak ott írható, ahol az az eljárás — mely köztöben körül nagy nehézségekbe ütköz — szigorúan keresztül vitetik. Senki kétsége ezt nem vonja és nem is vonhatja s bizonyos, hogy az előzetesen felforralt tej íttásával, a borjúknak a tehenektől különválasztásával, azoknak kellő edzésével, egy csapára meg lehet szüntetni a gumókör — minden tuberkulin-ötás nélkül is. Ellenben az olyan tehenek, melyek köztöben 70—90% a gumókörös tehen — s legtoább hazai teheneszetben már van ilyen nagy hányad gumókörös, meg ha látszólag egészségesek is a tehenek — a szoptatás által a lejtőben esetben is csak 6—10 generáció után örnök el kellő eredményt, de csak akkor, ha az idő alatt folytonosan tuberkulinoznak, ha az előzetesen folytonosan a legnagyobb szigorral viszarük keresztül.

Nem mondom tehát, hogy a gumókör kiirtása szoptatás mellett lehetetlenség, de sokalkta hosszadalmasabb, költségesebb eljárás, mint az íttással való kiirtás. Közlőmenyben azonban ezen dolgokra nem tartottam szükséges kiterjeszkedni, egyrészt mert a „Közlelek” már ismételten is foglalkozott ezzel a tárggyal, másrészt mert a gazdaságunk nagy része már tudatában van annak, hogy a gumókör ragályos betegség, mely a tej útján is átszármasz a borjúra s így az ellen csak szigorú elkülönítés és a tejnek sterilizált illetve forralt állapotban való íttása által lehet legkönyebben, legjobban védekezni. Miután azonban, szakközönségünk annyira óregonkedik a borjúknak íttára való felnevelésével s a borjúk íttásával, kiirtván így két-három nemzedék által bizonyosan a gumókör, semhogy a bár kényelmesebb, de végezetemében bizonyára költségesebb mód segítőlyével, meg a tizedik nemzedékben is fel-található legyen a gumókör.

A gumókör kiirtásának lehetősége olyan végtelenül nagy előnye a borjúk íttásának, amely mellett a számtalán sem jöhet az a kis hitvány, amely néhány csepp tejenk esetleges olospokolodásából származik. Különbén is meg van állapítva, hogy a borjú tejesülányak

$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{3}$ -súlyenyiségét szükségli. A 40 kilogram súly borjak elegendő 6 kilogram tejet, is, de elfogyasz 8 kilogram is; a szerint most már, a mint intenzívben vagy kevésbé intenzívben kívánjuk táplálni, fogunk neki 8 vagy 6 kilogram tejet adni.

Azon állatokkal sem egyik Meiszner ur nézte, hogy közvetlenül a leelést után nem célszerű a teheneket olyan takarmányon tartani, mely a tej szírtartalmát fokozza.

En ennek dacára fentartom azon állításomat, hogy közvetlenül a leelés után, tehát 10-14 napig nem célszerű a tehének sem olajpogácsát, sem egyéb olyan takarmányt adni, mely a tej szírtartalmát emeli: fentartom annyival is inkább, mert volt alkalom meggyőződni, hogy a szírtus tej nagyon is ártalmára van a még zsege borjak és bizonyos vagyok abban, hogy a borjak előforduló, gyakran halálos kimenetelű hasmenésnek többször oka a tehének célszerűtlen takarmányozása, mint a ragály, amelyet pedig oly könnyedén állítunk oda öklük.

Elzoltó vagy 12 évvel történt, hogy a kezesem alatt álló tehenszét borjal áll, hogy megszülettek, súlyos hasmenésbe esve, néhány napos korukban elpusztultak. Egyelőbb fertőtlenítéssel kezdem védekezni — minden előttem nélkül. Azután a teheneik tejt kezdtem vizsgálni s meglepetve azt tapasztaltam, hogy azon teheneik teje, amelyek borjaja hasmenésben szenved, 4,5, 5, 5,2%-os szírt tartalmaz, holott az ledáló tehéneknek átlagos szírtartalma 3,3%-ot, ugyancsak ezen szám körül ingadozot azon teheneik tejenek szírtartalma is, amelyeknek borjaja egészséges maradt. Kezdem kutatni e szokatlan dolognak az okát, de semmiféle elfogadható magyarázatot találni nem tudtam. Ekkor — csak egy gondolomra — elvontam a friss borjastehének az olajpogácsát s a baj megszűnt, mintha egyszerre elváltak volna. Valószínű, hogy az illető tehének előcsélt szomszédjaitól is az olajpogácsát, avagy talán a tejelést kezdetén a különböző is jól táplált tehének egyik-másikánál a normális mennyiségű pogácsa felettelésére is a tejben abnormis változások állának be előttük meg sem magyarázható módon, de kétségtelen sem szenved, hogy — legalább ebben az esetben — a teliszírtus tej okozta a borjak betegségeit s nem lehetetlen, hogy olyan állatokban, a hol hónapokon keresztül eredménytelenül igyekeznek a borjak pusztulását okozó ragályanyagot kiirtani, tulajdonképpen nem is a ragályanyagban, hanem a fenitjéhez hasonlóan volna megtalálható a baj forrása. Ezen idő óta, minden térdelőn, amely pusztul, megvizsgálom az abraktakarmányt s a csapadékot, rémán s kevés korpán tartom azt, mindaddig a míg borja hlyermetes nem lesz. Soha e 12 év alatt egyelőn egy borjum el nem pusztult. Ugy hiszem ezen tapasztalatom feljogosított engem annak a megírására, a mit hasonló című közleményemben, a „Köztelek” 48 ik számban megírtam.

Hordvth L.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Roventevőző: Mezey Gyula.

Rozsda a rózsafán.

Sz. M. ur *Pusztá-Rebecz*-ől a következő sorokat írták a „Köztelek” szerkesztőségéhez:

„Kérek szives felvilágosítást nyújtani a mellékelt rózsafaleveleken látható vörös foltok és pettyes kíméletéről. Első tekintetben olyan, mint a gabonarozsda, de még sem halottam, hogy ez a rózsafőle is előforduljon és nem is hiszem, hogy ez lenne. De kíváncsi lévén a dologra, hátkörtöm néhány levelet beküldeni megtekintés végett.”

A júniusi esők és meleg napok nemcsak a gabonán, hanem sok növényen is kifejlesztették a *rozsdalevelet*. A Pusztá-Rebeczről küldött rózsafaleveleket bizony szintén a rozsdá támadja meg. A rózsafa levelében található vörös foltok hasonlítanak ugyan a gabonarozsdához, de egyébként a gabonarozsda és a rózsafa rozsdája között nincs semmi összefüggés.

A rózsafát egy olyan rozsdagombafaj, a *Phragmidium subcoritium*, támadja meg, a mely semmiféle gabonán nem szokott előkúdni. Eltér e gomba a gabonát megtámadó minden rozsdafajtól egy alaki tekintetben, mint életmódjában.

Az alaki eltérések legényegesebbjai csak görögös útján észlelhetők, mint az ezekben nem szűkös s csupán azt mondom el, hogy miben tér el a rózsafa rozsdagombájának életmenete a gabonarozsdák életmenetétől.

A gabonán több rozsdafaj él s ezek mindégyikének legalább két gazdája van. Az egyik gazda a gabona vagy más pásziféle, a másik gazda pedig egy egészen más növény-családba tartozó növény.

Igy a legfeljebb gabonarozsda a *sávós vagy feketerozsda* — *Puccinia graminis* — egyrészt a gabonán, másrészt a *sókba borolyán* (*Berberis vulgaris*-on) él. A gomba az egyik, az utóbbi növény a másik gazdája.

Tavasszal, ha a sókba borolyja kihajott, ennek leveléin igen gyakran előkúdnak vörös foltokat vezekint észre. Ha az ilyen levelt más feljárattal megvizsgáljuk, itt egy csomóban több keresztirányú vörös testecskéket észlelnk ezek, ezek az u. n. *csészék*, vagy *ascók*. A csészékek a sávós gabonarozsda fejlődésében az első alakot képezik s a csészétekben fejlődő spórak infúzióják azután a gabonát, a melynek főleg a szárat átfogó levelelvényein később barnavörös, porladó sávok jelennek meg. Ezek a barnavörös sávok a szobánforgó gomba *nyári (uredó) spórából* állanak. A gabona érése idején azután a barnavörös sávok helyett csaknem fekete sávokat veszünk észre a gabonán, a melyek megint a *Puccinia graminis* gomba u. n. *téli spórából* (teleuto spórából) állanak. A téli spórák után infúziálattik azután tavasszal a sókba borolya, ezen ennek következtében megjelennek a csészékek, mire megint csak olyan módon megy tovább a sávós gabonarozsda fejlődése, mint azt az imént leírtam.

A rózsafa rozsdája, a *Phragmidium subcoritium*, azonban gazdát nem cserél. Ennek a gombának is van *csészéke*-, *uredó*- és *teleuto*-alakja, de mindmennyi magán a rózsafán fejlődik ki.

Pusztá-Rebeczről kétszer küldtek rózsafa levelet, a múlt hónapban s most e hónapban azzal, hogy az első a második közleményben a leveleken hanna nemcsak a rozsdát, hanem barna pettyes is vannak.

E két közleményben ráakudunk rózsafarozsdagombájának mind a 3 fejlődési alakjára.

Az első közleményben a levelek, ha felső lapjait nézzük, egészen szép zöldek. Ha pedig megfordítjuk azokat, először is $\frac{1}{2}$ - $\frac{2}{3}$ centiméter hosszú, ríktó sárgavörös, porladó sávok tűnnek fel, melyek a levelelvényeket vagy a levelek főerét (középső erét) borítják, ezek egész vastagságában. Az egymással összefolyt *csészékek* (ascidimok) ezek.

De a hosszú, élénkzöld foltok mellett számtalan csaknem téhgyeni piciny, kevésbé élénk vörös pettyeket is találunk a levelek alsó lapján. Ezek a *nyári spórák* (uredók) csomók.

A második közleményben azután a nyári spórák mellett, melyek csaknem teljesen vöröse festik a levelek alsó lapját, elszórtan apró barna foltok is látni. E barna foltok a *téli spórából* (teleuto spórából) állanak.

De a második közleményben nemcsak a téli spórákat tanuljuk megismerni, hanem megláthatjuk a közleményben a szobánforgó gomba káros hatását is.

Mint említettem, az első közleményben a levelek felső lapjai szép zöldek színek voltak, is hogy ezekről, ha meg nem fordítjuk, nem is gondolnók, hogy betegiek.

Más a képe egészen a másodikban érkezett leveleken. Ezeknél a levél alsapszine sárga, a melyből számos éleshatárú, szabály talán, apró zöld folt láti ki. Olyanok e levelek, mintha a sárga színű faom porlasztóval zöldesteket fecskendezték volna.

Oh, a hol a levél sárga, a rozsdagomba, melynek szílastestje, *myceliuma*, hanna él a leveleiben — ma már tönkre tette a levél zöldeit, a levél már száradásnak indul. A sárga alaplóból kiúzó apró zöldek szígeket pedig maga helyek, a hol még élet van, mert oda a gomba még nem, vagy csak később jutott.

Az ilyen levelek, ha az időjárás rozsdagombára még kedvező lesz, később teljesen tönkre mennek s ideőlött lehaltnak a rózsafa fáról. Még is esik sokszor, hogy a rozsdagombák által erősen megtámadott rózsafák már a nyár derekán csaknem egészen kopaszok. Később azután kihajt méggyezser a rózsafa s meghozhatja nyárvégi vagy őszi virágait is, de ezekben nem telthek nagy öröme gazdájának, mert e rózsák fejletlenek, anyorulatok.

De a rozsdá által okozott kár nemcsak abban nyilvánul, hogy a többször virító rózsafák később virágai fejletlenek lesznek, hanem abban is, hogy az öreg leveleit ideőlött el-ehullott rózsafa elgyengül.

Ezekhez meg kell még említenünk, hogy a rózsafa rozsdájának *csészéke* alakja nemcsak a levelek nyelén és eréin jelenik meg, hanem igen gyakran a zölde hajtásokon, a virágok nyelén is kelthet ki a megdaganat. A megtámadott zöldekhátok nagyon sokszor eltörnek, megdaganatnak, elcsavarvadnak.

Ha pedig valamilyen zöldekhát megtámadtatott, akkor ebben a rozsdá szílastest teste egészen megmaradhat a fénal át is. Ez a körülmény a gomba életére s így a védekezésre is nagyon fontos. Mert azokból az ágakból, a melyekbe a rozsdagomba szílastest meghuzta magát, a betegség mindig kijúsz s így ha a gazda vételekzi akar, elszórtan a gomba áttelelésének some tanýait kell tönkre tennie.

A rózsafa rozsdája nagyon közönséges betegség hazánkban e virágok. A hol több rózsafa van, nincsen év, hogy az egyik vagy másik tönk a rozsdát fel ne lehetnének.

Ha az időjárás a rozsdára nem kedvező, akkor megjelenése grengé és sok rózsafán él is marad; a rája kedvező időjárásban azonban alig van rózsafa, sőt levele, a melyet megkímél.

A védekezés legfontosabb része abban áll, hogy tavasszal azokat a hajtásokat, a melyeken az élénkzöld csészékek megjelennek, mielőbb vágjuk le és gússuk ki; sőt ha az idősebb ágakon daganatok vagy egyéb torzítások látnak, az ilyen ágakat is messük le. Ezzel vagy egészen vagy nagyrészt tönkre teszünk a rózsafánkban élő rozsdagomba szílastestét. Ez azonban még nem elég. Minden ideőlött lehallott levelet — ezeken vannak a téli spórák — össze kell szedni és elégetni.

A bordóli levél való permetezésének is jó hatása van s ezért már elmondott teendőkön kívül, permetezzük minél gyorakrabban be a rózsafa egész lombzatát 2-3%-os bordóli lével úgy, hogy a levelek alsó lapjai egyéborlítottassanak a permeteggel, mint az első lapjai.

Bizony ez mind sok fáradsággal jár, de kedves virágainkért, gyönyörűségünkért, megtehetjük.

Mezey Gyula.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

281. kérdés. Mikenem lehet nemis rózsákat dugványozás által szaporítani? Mely időben lehet ezt végezni? és től eltartása mi módon történik? és milyen fajták legalkalmasabbak rá? P.

282. kérdés. Dinnyémét peronoszóra ellen óhajtánam permetezni. Milyen szert használnék és hány százalékosat? M. E.

283. kérdés. Gazdaságom egy részében, mely áll 7 tábla földből és mind jó erdőben tartott szarvas, a következő vetésforgót óhajtánam felállítani:

1. Takarmánybűköny (trágyáza).
2. Buza.
3. Tengeri.
4. Árpa (óherrel).
5. Lóher.
6. Buza.
7. Buzs.

Megjegyzendő, hogy ennek egy része sok időn át a következőképp volt beosztva: 1. takarmánybűköny (trágyáza), 2. buza, 3. árpa, 4. lóher, 5. buza, 6. tengeri és ez nagyon jól sikerült, de rozost is szeretnék a fűgőben termeszteni s a többinek sem szabad elmaradni.

Kérdem tehát helyes-e az általam tervezett vetésforgó? H. Ö.

284. kérdés. Mily módon lehet rizibiziből bort előállítani? C. Gy.

Felelet.

Nemes rózsák szaporítása dugványokról. (Felelet a 281. kérdésre.) A labrák sejtjeiből, úgy mondott: puhább faj nemis rózsák, a minő a Souvenir de Malmaison, La France, a hónapos rózsák és hasonlóak, szaporíthatók dugványok által több-kevesebb sikerrel. A kerteszők több eljárást ismernek és alkalmaznak, ami azt mutatja, hogy egyiknek az egyik eljárásánál, a másiknak a másiknál volt eredménye. Az egyik pl. kihílt melegágyat használ, amelynek laza homok följébe dugossa el a szaporítandó rózsá hajtásait és ablakkal befűtve napjában 8—10-szer állott vízzel megpermetezi, hogy a teljes napnak kitett hajtások meg ne siljenek. A másik ismét egy alacsony növényházban lótrágyából és tavalyi lombból készíti, úgy megfelelő, meleg talajt, vagyis a házban egy melegágyat, melyet társzára mosott, tehát iszapolt folyami bomokkal hord meg mintegy 10—15 cm. vastagon és ebbe dugdossa a rózsahajtásokat és színte gyökereit permetezi, hogy állandóan nagyfokú legyen a meleg és sűrű gőzös a levegő. Dugványokat a rózsavirágzás után, tehát éppen eszűdjött kell elhelyezni. E csöböl leszűrik a leszedhető hajtásokat és egy éles késsel egy szem alatt részatosan elmetszik, eltváltoítván ennél a levelet is, hogy a födbe, duhajlított legyen. Ettől számítva a második és harmadik levelet némileg bekurtirva meg-hagyjuk, tehát: 3 szemes dugványok lesznek később és 3-4 távol-ágra elrakva és a már említett eljárás szerint gondozva, a midőn 3—4 hét után a régi levelek lassanként leszűrikva hullani kezdenek és a fejlődött kullusból gyökerek, a szemekből pedig hajtások törnek elő, a midőn elérkezett az ideje annak, hogy kis cserepekbe laza táplálékúsz födbe ültetődnék és ismét „meleg talpra” állítva, némileg most már a megégetől óvva árnyékolandók. Midőn a cserepekbe jól begyökereztek és élénken kezdenek hajtani, lassanként a levegőhöz lesznek szoktatva, majd ablak nélkül árnyékolva és szeptemberől kezdve a kellő öntözés mellett a napfénynek kitve, hogy öszi a hajtások megerjenek. A hideg idő beálltával világos fagymentes helyen, tehát

hidegáztalan teleletnek át és tavasszal nagyobb cserepekbe ültetve egy melegágya süszterve gondoztatnak május közepéig, a midőn kellő gondozás mellett formás kis bokrokká fejlődve a cserepből ovatosan kivéve a szabadba ültethetőek.

Igy eljárva és a dugványozásra szánt hajtásokat jól megválogatva, úgy azok t. l. jól képződnek, legyenek, elegendő gyökereket rózsát nyerhet, de arra is el kell készülnie lennie, hogy az egész vállalkozás eredménye lesz, ha a rósádugványait szarazon állának vagy túlóntóztatnak, szóval: ha bármiben hiányt szenvednek. Végül megjegyzem, ha növényháza, vagy melegágya nincsen, akkor egy pár virágcserepbe is elrakhat néhány dugványt és azt pohárval vagy üveg köcsöggel leborítva állítva a napba és gyakran permetezve. Egynehány rózsája így is lehet.

A. D.

A dinnyének peronoszóra-betegsége. (Felelet a 282. sz. kérdésre.) Amár előttem dinnyevételekben peronoszóra-gomba ismeretlen, mégis általánosan a kérdéset betegség okozóját nem lehet megállapítani, mivel több gombafaj szokta a dinnye hajtásait, valamint gyümölcseit is megtámadni; ezek között kiválteleg emlegetj megfajfajok: a *Gloeosporium lagenarium* Sacc. (= *Fusarium lagenarium* Pass.) és a *Sclerotrichium melophthorum* Prill. et Delac. Utóbbi betegség barna és besűpődött foltok képeben nyilvánul szarazan és gyümölcsök egyaránt. Egyébiránt a kérdéses betegség csak a növényréz bekézdése esetén állapítható meg. Sch.

Helyes-e a tervezett vetésforgó? (Felelet a 283. sz. kérdésre.) A tervezett forgó szemben a régi hatos forgóval annyiban előnyösebb, hogy a tengeri benne jobban helyet nyer, de viszont hátrányosabb, hogy a hajtások szarazak után csak az 5-ik évre eszik utána még két igényes növény, buza és rozs következik, melyekből tekintettel azon tapasztalatra, hogy a trágázás hatása csak 4 évre szokott terjedni, megfelelő termések nem remélhetők.

A tervezett erőltető termelési rendszer mellett tehát kevesnek tartjuk a 7 évenkénti trágázást, mely megfelelő volt a régi hatos trágázás feltételnek tekintendő, hogy 7 tábla közt évenként kettő megrágyáztassék, az egyik erősebben, a másik gyengében.

Mimhogy pedig a tengeri a trágázást általában jobban meghálálja, mint a zabos bűköny után következő buza a dűlénék és rozgázás után nagyon alacsony valva, ez a buza kiküszöbölésre a következő forgót ajánljuk:

1. Tengeri teljes trágában.
2. Árpa lóherrel.
3. Lóher.
4. Buza.
5. Zabos-bűköny feltérágyában.
6. Buza.
7. Buzs, mely fűgőben a növények területén aranyzan, mint a tervezetben, de elhelyezésük oszkerűbb.

Hensch Árpád.

Rizibeköz készítése. (Felelet a 284. kérdésre.) Rizibeköz készítésére a következőképp eljárás ajánlhatom. A teljesen megérett rizikést rostán át szűrjük a csúcsa elvárolásán végezt, melytől a bor nagyon tiszta lesz. Az átészertett gyököket összesomoskoljuk és szítan át nyomjuk; a szítan maradó héjakat és magvakat kisajtoljuk. Megmérjük a must térfogatát és a törkölyre két-zerannyi vizet öntünk s pár órai áztatás után ezt is leszűrjük és kisajtoljuk. E folyadékot egyesítjük a rizibeközszűrt, melynek egy literéhez 3 liter mélyl víz van adunk, ami a savtartalom kellő csökkenése végett szükséges. A kétszerannyi vízzel litymódnól felszertelt folyadék 3 literében asztali bor készítése végett 40—45 deka cukrot, pesenye-borhoz 50—55 deka, édes bor nyeresé czéllal pedig egy-két oldunk fel és aztán melegebb he-

lyen zártan (kötözög alkalmazásával) erjesztjük. Fehér rizibeközű fehérr bor, pirosból pirosat, keverből sillert készíthetünk. Kevés fekete rizibe hozzákeverése által teteszt szertint illatoszt tehéjük rizibeközburukat.

Gy. I.

Gazdasági egyesületi mozgalma.

A aradmegyei gazdasági egyesület mult hó 29 én Kis Jenőn sikerült állatkállitást rendezett. Az állatkállitást Vádrhelyi László, az egyesület igaz az-élnöke nyitotta meg. Meleg szavakkal üdvözölte Szécsényi Elemér állat-tenyésztési felügyelőt, mint a földművelési miniszter képviselőjét, aztán az állatkállitásoknak, a tenyészállatok nevelésének jelentőségét fejtegette, a kisgazdák fokozott buzgalomra, a tenyészést fölkarolására buzdította. A hivatalos kimutatás szerint 290 db. csikós anyakanczát, 135 db. hároméves kanczacsokót, 52 db. három éves bikát, 22 db. borja tenyésztő, 2 db. közösi bikát és 12 db. magán tenyészteket a zsűri elé. A csikósolt felveletet anyakanczok díjazására 270 koronát, a kanczacsokó díjazására 130 koronát osztottak ki; a kiállított szarvasmarhák díjazására 400 koronát fordítottak, többen oklevelet kaptak. A kiállításhoz felhajtott a legjobban gondozott közösi bikák gondozói között 85 koronát díj osztottak ki. Az egyesület kisbírtokos tagjai között 53 db. nyereleménytagynak a kiállításhoz való kisorsolást is elhatározt az azon czéllal, hogy működése iránt az érdekeltek körében felkeltse. Sorsolási alá került: egy kétéves magyar üsző, egy magtár-rosta, egy tróré és 50 db. kisebb gazdasági eszköz. A kiállítás a Kis-jenőn kaszinó udvar parkjában társas ebéd volt, mely alkalommal az egybegyűlt gazdáközönség és az egyesület nevében József kir. hercegehez, a földművelésügyi miniszterhez és Lábás Adolf udvari tanácsoshoz üdvözölő táviratokat intéztek.

A egyesület fogyasztási és értékesítési szövetkezte, mult vasárnap tartotta a vármegyei nagytetűs Vádrhelyi László elnöklésével alakuló közgyűlést, melyen Magyar Gazda Szövetség „Hangya” című fogyasztási és értékesítési szövetkeztét Ivánka Oszkár alelnök, orsz. képviselő és Balogh Elemér vezérigazgató képviselte, továbbá a közösi fogyasztási és értékesítési szövetkezték is képviselték voltak. Az új fogyasztási szövetkezet Arad székhelyvel következően alakult meg: az igazgatózás tagjai lettek Vádrhelyi László elnök, Lachne György vezérigazgató, ifj. Kintzsig János, Friebisz Miklós, Furgly László, Haberegy György és Verzár Márton tagok. A felügyelő-bizottság tagjai beavastottak: Urbán Iván, Bíró Albert és Sármezei Manó. A szövetkezet 254 ültőzrészrel 12700 koronára érhető befizetésű költségvetéssel alakult.

A nyitra megyei gazdasági egyesület által karöltve Tólg Gyula kerületi állattenyészési felügyelővel a földművelésügyi min. kir. miniszterium Postya támogatásával rendezett állatdíjazások Póstyében és Miván midő 25 én és 26 án tartattak meg. Póstyében felütnéskelték Palfly József gróf nizanai gazdaságából Farkas József úrnál által kiállított hároméves hároméves csikósok, melyek remekei a czuludatos tenyészésnek, de egyes póstyéiüknél kitenyésztek is szép marhát mutattak be. Tekintve a fölthajott anyagot, a póstyéni marhavásárok rövid idő alatt az ország legkeresettebb vásárjai lesznek. A vásárokat határjébe a közösi előjárásnál megduható. A miavai kisgazdák ezutal is hozzászólást kértek a közösi csikósok és passzionásúsból állattenyészők által vannak, mert országos kiállításhoz is beillő miniszterület anyagot mutatnak be. 12 díjazandó 420 koroná állam díj osztottak ki, mely a tenyészteket még nagyobb szorgalomra fogja ösztönözni. A jövő évi márczius hónapban tenyészés-vásárt

rendez az egyesület Nyírádn a honvéd sátor-ban istállóinak felhasználásával, hol úgy községi mint egyesületi kútnó berni és simmentáli bikákat vásárolhatnak.

A egyesület által a földművelésügyi miniszter nyújt támogatása mellett a f. év őszén Nyírádn rendezendő *szesztermelő-tanfolyam* jelentkezési határideje júli 16-án 15-én lejár. Az azután jelentkezők már fel nem vételnek. Jelentkeznie lehet a nyírármezei gazdasági egyesület titkáránd Nyírárd. Felvételenk mezőgazdasági szeszgyártásról és szeszgyártulajdonosok, kik a szeszgyártás terén szerzett újabb tapasztalatokkal megismerkedni akarnak.

A szopronegyesi gazdasági egyesület szeptember hó 13-án Felján *tenyészállat-díjazást* és *termény-kiállítás* rendez. Az állat-díjazásnál a szarvasmarhák csoportjában öreg bikák, növendék bikák, tehének és úszók díjazás 800 korona pénzdíjjal, ezenkívül arany-, ezüst és bronz díszlevelet osztanak ki; a serések csoportjában a kocaik, tenyészmalacok és szilók díjazása 120 koronával, a baromfik csoportjának díjazása 110 koronával fordítanak. Díjazásban csakis szopronegyesi kisbirtokosoknak saját nevelésű szarvasmarhái részesülnek. A terménykiállításnak három csoportját a gazdasági termények, gyümölcs és a csoportos kiállítások fogják képezni, e csoportokban kiállított tárgyak díjazása 305 koronával tüzek ki, a virágkiállítások okleveleket fognak jutalmazni. Lesz ezenkívül házipár, uttagyap és erdszeti kiállítás is 180 korona pénzdíjjal és oklevél-díjjakkal. A tenyészállat-díjazást a földművelésügyi miniszter anyagi támogatásával rendezik.

A liptómezei gazdasági egyesület igazgató-választmányja mult hó 26-án tartott rendkívüli ülésén elhatározta, hogy az egyesület szeptember hó 14-én Hízbán, 29-án pedig Rózsahegyen rendez díjazással egybekötött *tenyészállatkiállítás*, melyalkalmakkor összesen 750 koronát pénzdíjjal és a szülőkész képest díszokmányokat is kiosztanak. Jutalmazandó lesznek saját nevelésű úszók, borjak, 1—2—3 éves úszók s előhasú szopók, 1—2—3 éves bikák és tehének. Az egyesület szeptember hó folyamán hegyi aratóegyesenyt és burgonyakiemelőegyesenyt is szándékozik rendezni.

A pest-pilis-solt-kiskunmezei létenyész-bizottságny a hó 29-én Czegleden lövésversenyt rendez. A versenyen öt futam lesz: I. megnyitó verseny 400 korona első díjjal (Pest-megyé díja) II. czeplédfi gátverseny 400 k. első díjjal, III. akadály verseny 1000 k. első díjjal, adja a földművelésügyi miniszter. IV. silveren 600 k. első díjjal adja a magyar lovaregylet, V. vadász-verseny tizedlédíjjal.

Sack Rudolf.

1824—1900.

Mult hó 24-én halt meg 76 éves korában Lipse-Plagwitzban Sack Rudolf, a világhírű Sack-eké feltalálója.

Érdemeiben a munkás élete kivirta az egész földkerekség művelt gazdaközönségének osztalan elismerését.

Magyarország gazdaközönsége is kell, hogy elismerésért adozék a férfi emlékének, kinek találmánya, a Sack-eké, Magyarország talajmivelségét nagyon jelentékeny mértékben javította.

Miőn a hegyeket adójt leröjűk, e kiváló gazda eltrajza egyuttal példa gyantánnt is szolgáln különösen a fiatalabb gazdaközönségnek, mely megtanulhatja belőle, hogy szivós kitartással, a gazdasági ügy lelkes szolgálatával mily nagy eredmények érhetőek el.

Sack Rudolf 1824-ben született Szászország Kleinschorlop nevű kis falujában. Mint egyszerű kisgazda gyermeke szerény

falusi viszonyok közt nevelkedett, falusi iskolában tanult. Már gyermekkorában nagy kedvel furu-faragott, készített játékszámába menő kerekeket, malomokat stb. Hajlamba mindig a gépek felé huzta, szerelgeti volna mechanikus, gépész lenni, de a körülmények, ezután hazament átítette az atyai biróságot elhagyhassa. Othon maradt tehát s gyermekkorától kezdve részt vett a gazdasági munkákban, nagy ritkán szakíthatván magának időt tanulásra. Tizenhét éves korában elhagyta a szülei házat és beállt gazdatisztnak, hat éven át különböző gazdaságokban dolgozva. Ezután hazament átítette az atyai biróságot kezelést. Nappal a gazdasági külső munkák köztűtek le idejét, de az este és sokszor a késő éjjel is 13-án fölé hajolva találták a fiatal gazdát, ki lymondóan egészítette ki gazdasági gyakorlati ismereteit az elméleti tudományokkal. Szorgalmas, tevékeny tagja volt vidéke gazdasági egyesületének, szóval szenvedélyesen a földművelés felé fordult, szellemile javítani akart az akkor még nagyon kezdetleges talajmivelségi módon, de ennek utját állta mindjárt az első eszköz, az akkori néhezets otromba eke, melylyel szántani nem, csak karcolni, hasogtani lehetett a talajt. A gyermek kedvességére és előszeretete minden gépéire iránt fokozódott a firtában. Elkezdte hát is talajának kovacsosításában sajátkezűleg, saját maga kigondolta tervrajzi alapján kivácsolni az első Sack-ekét. Eleinte shegyesem csak sikerűlt, sok munkája, fáradsága kárba veszett, sok kísérlete meghiúsult, de minde előadások nem riasztották őt el. Ellenkezőleg, annál szivósabban ragaszkodott eszméjéhez, az mik végre az első egy, egy kísérlet mint az ohaoltja, azonnal nem fogott az eke munkáját kiegészítő egyéb talajmivelségi eszközök megjavításához. Borona, henger, majd kézi és fogatos kaplógép, utóljára kézi és sorbavetőgép kerültek ki az egyszerű falusi gazda műhelyéből. De mindezeket csak saját szülőkésletére készítette. Szomszédjái megmunkálták jobban a földet, mint az ősi furo-faragó által gazdát. De mikor meglátták a tükéleteiből készűvel végzett tükéleteiből talajmivelségi eredményeit, megkérték, hogy készítsen számukra is ilyen eszközöket.

A fiatal kisgazda találmányainak híre csakhamar elterjedt s mikor rölük egyik lipsei technikai szaklap is megemlékezett, a megrendelések mind tömegesebben kezdtek jönni. Sack Rudolf ernyedetlen szorgalommal végzte a redibizottakat, vezette egyrészt atya gazdaságát s folyton javígtatta találmányait, készítette a megrendelt eszközöket, a lehető legegyszerűbb eszközökkel fényes technikai eredményeket érve el, az egyszerű kisgazdából ismert, llyges és szerencsés kovács munkus lett. Mindensz meggyeszen átítta állás Sack atyjának, mikor 1855-ben atya meghalt. Ekkor egészen ránevezett a gazdaság vezetésére, melyet anyjától bérbe vett. Megnősült, elvette egy falusi molnár leányát. Első sorban is iparkodnia kellett, hogy biztos megélhetést teremtsen magának és családjának. A gépek és eszközök készítése abban maradt és Sack minden erejét a gazdálkodásnak szentelte. Ekkor vártalanul érkezik Boherinszky özvegy herceg megrendelése — ki megtűdta Sack ekének jó híret — egyszerűen 120 ekére. Sack ennyi eke egyszerű falusi kovács-műhelyében el nem készíthetné, kiment Angolországba s ott felügyellete alatt készűlt el a 120 eke, melyek után csakhamar jött még több megrendelés is.

Az ekkor már ismert nevű kisgazdát sokan felkeresték, többek közt a hallei és lipsei gazdasági iskolák tanárai is, kiknek biztatására végre 1863-ban Sack átköltözött Lipse-Plagwitzba, ott egy kibővített helyiségben 55 szüléssel megkezdte eszközeinek rendszeres gyártását.

Évről-évre szaporodtak a megrendelések,

terjedt a jó hírnév, úgy hogy 1867-ben már saját gyárban dolgozott 30 emberrel.

Találmányai, gyártmányai utat nyitottak maguknak a világ valamennyi gazdasági kulturáájában. A kereslet mind nagyobb vált s ma 700 munkás évenként 50,000 eke, 4000 vetőgépet stb. készűt a Sack-féle óriási gyártelepen.

Az egész világban szászországa fölműllő eredeti Sack-eké röjja a barázdát, 50,000 eredeti Sack-vetőgépet veti a nyírártermő maret és 7000 eredeti Sack kaplógép irtja a gyomot.

A bámulatosan emelkedő üzlet óriási vagyont adhat a hajdani kisgazda kezébe. De ő az maradt éte kisgazda aki, egyszerű igen kevés igényű, fáradságot még egy kortyban sem ismerő munkásának és mindenkifelelt szenvedélyes, lelkes gazda.

Szorgalmát, munkásságát csak jósága és szerénysége multak felűll. Alkalmazottjainak, munkásainak egyaránt tisztelt és szeretelt feje volt. Egyszerűsége minden kitűntést visszautasított, csak a kegyeskedés fogadta el az egyetlen kitűntést, mikor az sajátkezővel tette az öreg Sack székcs mellére az Albertrend I. oszt. keresztjét.

Nagyszabású munkái közt, mikor gyártelepre már az egész világnak dolgozott, sem feledkezett meg sohasem a mezőgazdaságról. Az 5 kísérleti minta gazdaságról — melyre az öreg Sack büszkébb volt mint óriási gyártelepre — Európa legtűbb hírneves gazdája és gazdasági szakembere felkereste s mindnyájan a legteljessebb elismeréssel adoztak rendkívül érdekes, tanulságos és eredményös kísérleteinek.

Ime az egyszerű falusi kisgazda, ki a gazdasági gépek leggyorsabbjában, az eke-eknek megjavítását tűzte ki feladatának, mely eredményt tudni elérti lankadtalan, kitartó, szivós és becsületes munkássággal.

Hírnevet, elismerést, vagyont szerzett magának, kincsöt adhat a gazda kezébe!

Hozzánk ezeltől 20 évvel került be az első Sack-eké. Gazdánk örömmel fogadták e kitűnő új eszközt. Azóta a földet az egész országban, egyaránt megkultatják az utadélmak és a kisgazdák kezén. E kitűnő eke a talajmivelségi terén el nem vitathó haladást eredményezett, melyért a magyar gazdaközönség elismeréssel adozhat megteremtőjének.

Az öreg Sack meghalt, de neve élni fog és becsűlt marad a magyar gazdák előtt!

ifj. Sparron Pál.

VEGYEKSEK.

Mel számszám a tartalma:

...	Oldal
Az OMGE közlönyének	1071
A budapesti gyapjúárverések	1071
Gazdasági egyesületek mozgalmá	1074
Sack Rudolf	1075

Alattanyestés.

A szopos borjú kezelése	1072
Gazdasági névnyentan.	
Rövidsá a rózsánál	1073
Levélsekélyny	1074
Vegyeksek	1075
Kerekedelem, úszó	1077

A m. kir. mezőgazdasági miniszter gyűjtőmánya a VII. ker., Erzsébeti út 72. sz. alatt lakó, megtekinthető a bűfői és az ünnepek kövűt napok kivételével:

naponként d. e. 9 órádtól d. n. 1 óráig.
szepet 12 és az ünnepek kövűt napokon a muszium ábrán szon.

A muszium látogatása ingyenes.
A legközelebbi vilámoz-köcsömgyűjtőhely a Kerepesi-úton, a Magyar Nemzeti Múzeum épületében, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező utca sarkán van.

*) Albert szász király.

Számtiszt

kerestetik azonnali belépésre **Ómagyméltóság Gróf Széchenyi Sándor úr uradalmi számára.**

Évi javadalmazás **1000 korona készpénz, teljes elátás, egy szobás lakás, fűtés és világítás.**

Megkívánatik mezőgazdasági ismeretek mellett több évi gyakorlat, gazdasági könyvvitel és levelezésben teljes jártasság, a magyar és német nyelvek sző és írásban tökéletes ismerete.

Megfelelés esetén fizetés emelés nincs kizárva.

Kérvények, egyszerű bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek,

Gróf Széchenyi Domonkos úr

ozimére

Nagy-Dorogra (Tolnamegye) küldendők. 1094

AZ

ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET

felügyelete alatt álló

KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT

kiadásában a következő

gazdasági könyvek jelentek meg:

	árve frt	köte kr.
Cselkó és Kossutány <i>Takarmányozásán</i> ...	2.40	3.-
Cserháti Sándor <i>Talajismeret</i> ...	1.60	
Hilgard-Treitz <i>Szikes talajok</i> ...	—80	1.-
Domokos K. <i>Gazdasági építéset I-ő rész</i>	2.40	
Száhender Gyula <i>Gazdasági építéset</i>		
<i>II-ik rész</i> ...	2.60	3.-
Szűts Mihály <i>Mezőgazdasági becslestan</i> ...	2.60	3.-
Cserháti Sándor <i>Ökzerő talajmivélés</i> ...	2.60	3.-
Acsádi Jenő <i>Mezőgazdasági Ut-, Vasut- és</i>		
<i>Hidépítéset</i> ...	2.60	3.-
Molnár István <i>Gazdasági gyümölcsstermelés</i> ...	2.-	2.40
Beiwinkler Vilmos <i>Fajbaromfi-tenyésztés</i> ...	5.-	6.-
Rázós Imre <i>Czokorrépa-magtenyésztés</i> ...	1.-	—
Dr. Baross János <i>Idegének bírtokbeszerzése</i> ...	3.-	—

Megrendelések az

Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület pénztári hivatalához

Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)

intézendők.

A műveket bérmentve küldjük; s minden megrendelés után 25% engedményt adunk.

IIA mezőgazdák figyelmébe!

Haidekker Sándor

sodronyszövet-, fonat- és kerítés-gyára

Budapesten, VIII., Üllői-ut 48. szám

jutányos áron szállít:

sodrony-kerítéseket,

magtár-ablakrostályokat,

szikrafogókat, kavics- és föld-

rostákat, herofejtő- és tok-

lászoló aczélszöveteket gömbölyű

és négyzetleges aczélsodronyból,

választóhengereket

(Sortireylinder) eséplőgépekbe, valamint régi

hengereknek új sodrony-köpennyel való

ellátását,

takarmány- és trágyakosa-

rákat, ökörszájkosarakat,

rostákba való **szitabetőteket** stb. stb.

Pontos és gyors kiszolgálást!

Árjegyzékek ingyen és bérmentve!!

Magy. kir. Államvasutat.
95550/CIII.

Igazgatóság.

Hirdetmény.

Új személyjuzsábas élethejeltesse a m. kir. Államvasutat és a cs. k. osztrák Államvasutat állomási közli forgalomban Bécs-Lim-Bruck-Marchegg en át.

A m. kir. Államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a cs. k. osztr. Államvasutat és a m. kir. Államvasutat állomási közli forgalom számára Bécs-Lim-Bruck-Marchegg-en át már előbbi időre hídettett új személyjuzsábas csak f. évi június 1-jével lép diche.

Budapest, 1900. június hó 20-án.

Ünnyomás nem díjazatik.

Az igazgatóság.

Magy. kir. Államvasutat.
95550/F II. sz.

Igazgatóság.

Hirdetmény.

Gyorsvonatoknak rendes megállási Szenta és Priglevicza Szent-Iván állomásokon.

A szabadka-déljai vonalon közlekedő és Szabadkára d. e. 9 óra 29 perczkor érkező, illetve onnan este 6 óra 15 perczkor induló 0001. és 0002. sz. gyorsvonatok Szenta és Priglevicza-Szent-Iván állomásokon f. évi június hó 20-ától kezdve nem feltélesen, hanem egy percznél kevesebb időre rendszeren meg fognak állani.

Budapest, 1900. évi június hó 12.

Ünnyomás nem díjazatik.

Magy. kir. Államvasutat.

KANIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalától (Budapest Köztelek).

Árvek:

nagyban wagon-rakományonként az Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasuti szállítási költség a különböző távolság rendeltetési állomások szerint 130-140 frt közötti váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkban 30 egy-sületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknál 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a hitelt árat. az Országos pénztárához beküldeni kérik, a szállítási költség a küldemény ár-jelölésével együtt.

Év-jelölés nélkül.

Kapható

egész éven át **legelső rendű fiatal nehéz**

erdélyi igaz ökor

Papp Antalnál,

Szamosujvart.

A készlet egész éven át állandóan

800-1000 darab. 990

A dr. Aschenbrandt-féle

bordói-por

a legbiztosabb, kényelmes kezelési és olcsó ellenszere

a szőlő- és a burgonya

peronosporájának

Ara Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” rak-tárában:

50 kg zsákokban — — — — à kg. 78 fill.
 10 kg zsákokban — — — — à kg. 80 „
 5 kg zsákokban — — — — à kg. 80 „

A szőlő első permetezéséhez 1½; második permetezéshöz 1¼—2½; harmadik permetezéséhez 1¼/5-os oldatot használjunk. — Egy kat. holdra kell 3 permetezéshez 22—25 kg. bordói por, 25—30%-al kevesebb, mint a tiszta rézgálicból. — A por **könnyhaszítván** a vízbe szitáljuk és kész az oldat.

A dr. Aschenbrandt-féle

réz-kénpor

a legbiztosabb, olcsó és a szőlőt egyéb betegségeitől is védelmező ellenszere az

oidiumnak (isztharmat).

Ara Budapesten a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” rak-tárában:

50 kg zsákokban — — — — à kg. 52 fill.
 10 kg zsákokban — — — — à kg. 56 „
 5 kg zsákokban — — — — à kg. 56 „

Ahol az 1899-ik évben volt **oidium**, először április hóban, a mikor a szőlő hajtása 10—12 cm., **porozunk**; másodsor június hó végén, harmadsor augusztus hóban. — Egy kat. holdra kell 3 porozásához 15—18 kg. **réz-kénpor**. **Sokkal kevesebb fogy belőle**, mint a közönséges kénporból.

Az emelkedő rézgálic és kénrák folytán a

dr. Aschenbrandt-féle porok fentí árai csak ideig-lenesen kötelezők. — Tessék mielőbb a rendelést eszközölni, hogy a védekezés idejére a por kéznél legyen. Elkészít rendelések teljesítéséért nem szavatolunk, mert a gyártás korlátolt.

A világhírű és hazánkban nagy elterjedtségű örvendő amerikai
**„Deering”-féle fűkaszalógépeket,
 marokrakó aratógépeket és
 kéveköto aratógépeket,
 szénagyújtógépeket**

valamint egészen vastól
 és azonnal készült

(őgereblyéket) van szerencsém a t. gazdaközönségnek akként ajánlani, hogy hogy minden alkalommal szállíték ilyen gépek használatosságát és jó minőségét, nemkülönbön anyagának jószágát elváltatom a felétösséget.

Székelyföld estén hűven a megrendeléseket ezen gépekre nekem már most feladni, mivel azokat korlátolt számban hoztam Amerikából, megterhelhetem, hogy kész rendeléseiket legmagyobb ajánlatomra már nem lennek képek fogantolítani.

PROPPER SAMU

az amerikai Deering-gyár kiz. képviselője
BUDAPEST, V., Váci-körút 52. szám.
 — Árjegyzékkel és előrendő bizonyítványokkal kívánatra készséggel szolgállok.

Magyar kir. Államvasutak.

Budapest-jóbbparti Üzletvezetőség.

23506/III. számhoz.

Hirdetmény.

Értesítjük a t. című közönséget, hogy Budapest Keleti pályaudvaról—Hátvanig járatolg kötelező személyszállító vonatokon kívül, folyó évi július 1-ől kezdve még egy új helyi személyvonat 314 szám alatt fog forgalomba helyvezetni. Ezen kívül ugyanezen vonalrészben ugyan-e naptól kezdve, a jelenleg csak Gőzhőlő—Budapest—Keleti pályaudvarig közlekedő 313. helyi személyvonat már Hátvanból fog közlekedni.

314. sz. személyvonat I. H. II.	Állomások	313. sz. személyvonat I. H. II.
4.55 reggel	Budapest k. p. u.	5.35 d. u.
4.54	Kőbánya f. p. u.	5.21
4.42	Rákos	5.21
4.51	Rákos-Keresztúr m. r. h.	5.11
4.55	Munkács-Ottlón 10. sz. Grh. f. m. h.	5.07
7.01	Rákos-Osaba m. r. h.	5.03
7.09	Pécel	4.55
7.21	Isaszeg	4.43
7.33	Gődhőly	4.38
7.49	Benyő (m. h.)	4.33
	Benyő-Kolostor 32. sz. Grh. (f. n. h.)	4.14
7.44	Bágh 36. sz. Grh. (f. m. h.)	4.08
7.56	Azóld	3.59
8.00	Hévíz 40. sz. Grh. (f. m. h.)	3.53
8.04	Hévíz Győrök 39. sz. Grh. (f. m. h.)	3.49
8.10	Tura	3.44
8.30	Érk. Hátvan	Ind. 3.32

Az állomások neve mellett baróli álló idő adatok felül: lefele a jobb-ról állók állóidő felé felvándólok.

Budapest, 1900. június hó.

Üzletvezetőség.

Utanymás nem díjazatik.

M. kir. Államvasutak igazgatóság.

83356. F. IV. szám.

Hirdetmény.

(Podgyász- és darabru kildemények megjelölése és a podgyászok régebbi ragaszárccának eltávolítása a feladó részről.)

A magy. kir. Államvasutak utazási nyári és nagyobb áru forgalmi időszak baillával ismételve kéri az utazó- és szállító közönséget, hogy úgy saját, mint a vasúti szolgálat pontos és gyors lebonyolítása érdekében a szállításra feladott podgyászok a rendelkezés állomást, egyéb darabrukon pedig eszenkívül még a címzett neve, polgári állását és lakását a magy. részről kitöltötti szíveskedjék.

Az eszm. legalkalmasabban magy. a burkolatra, vagy az arra — egész terjelemében — ragasztandó papírra írandó s csak ha ez nem lehetséges — szükségessé azt a darabhoz erősítendő fatáblákra, bórdaóra vagy erős lemez-papírra írn. A közből a vasúti új irakny támogatása mellett a podgyászok illetve darabruk helyes szállítást és kitöltését, magyban megkönnyíti és gyorsítja a különösen biztosított szerez magának arra, hogy a nagyszámú küldeményeknek a vasúti közlekedés által aránylag igen rövid idő alatt végződő felvételei előforduló — teljesen ki nem kerülhető — téves bevezetések elűzőzőlőse a lehető legelővidébb idő alatt kiderítsenek és helyreigazítsanak.

Az utazó, illetve szállító közönség figyelem egyben felhívatik az üzletszá-lyházt 31. §-án, mely szerint a podgyászdarabokon korábbi vasúti, postai, vagy másnémi jelölések jelenre nem szabad. Ha ezen szabást figyelem kívül hagyása következtében a podgyász eltéved, a vasút az érdeklő származó kártért nem felelős.

E szerint tehát első sorban a feladónak áll előbb, hogy a podgyászok-kon lévő régebbi ragaszárccat a podgyászok újul feladása előtt eltá-voztassa.

Budapest, 1900. június hó 8-án.

Az igazgatóság.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyonk elváltatni; épény

mélyrigolezást szőlő-telepítésekhez.

Kétszázharminc kértnek, hogy alant eddigmáig forduljanak.

WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENYFÖLD.

üzemeltető vállalkozó

Lapunk bekötési táblája

1 fnt 36 kr-ért (portmentesesen)

kapható kladóhivatalunkban.

A legjobb kutszivattyuk

ugyszinte mindennemű szivattyukat, minden czébra, csöveket,

vizellátási

telepeket

és. és. k. és. k. és. k. és. k.

készít 460

Anton Kunz

Mähr.-Weisskirchen.

Prospectusok ingyen.

HOTTER F. J. R. Szt. József-gyógyszertár a sz. Józsefhez BECS, XII/2, Schöbbrunnerstrasse 11.

HOTTER-FÉLE ABSZORBENS
 1/2 palack 1 Ft 40., 1/4 palack 70 c. 20.
 Kiváló minőségű szűrőanyag, az összes tisztálkodáshoz alkalmas, hogy a szűrt vizet tiszta, kellemes és egészségesre tegye. Különösen alkalmas a gyermekágyi, szoptatói és újszülöttek számára, mert nem tartalmaz semmilyen mérgező anyagot, hanem csak természetes anyagokból áll. Különösen alkalmas a gyermekágyi, szoptatói és újszülöttek számára, mert nem tartalmaz semmilyen mérgező anyagot, hanem csak természetes anyagokból áll.

HOTTER-FÉLE TRAMPOLIN
 1 székely 1 Ft 20.
 Az emberek és gyermekek a szabad levegőben való mozgásnak nagy szükségük van. A trampolin a legjobb eszköz erre. Különösen alkalmas a gyermekágyi, szoptatói és újszülöttek számára, mert nem tartalmaz semmilyen mérgező anyagot, hanem csak természetes anyagokból áll.

HOTTER-FÉLE AGYLI TÁPOGATÓ
 1 palack 1 Ft 20.
 Kiváló minőségű táplálékanyag, amely az összes tisztálkodáshoz alkalmas, hogy a szűrt vizet tiszta, kellemes és egészségesre tegye. Különösen alkalmas a gyermekágyi, szoptatói és újszülöttek számára, mert nem tartalmaz semmilyen mérgező anyagot, hanem csak természetes anyagokból áll.

ALLATGYÓGYÁSZATI ESZKÖZ
 1 palack 1 Ft 20.
 Kiváló minőségű gyógyszer, amely az összes tisztálkodáshoz alkalmas, hogy a szűrt vizet tiszta, kellemes és egészségesre tegye. Különösen alkalmas a gyermekágyi, szoptatói és újszülöttek számára, mert nem tartalmaz semmilyen mérgező anyagot, hanem csak természetes anyagokból áll.

HOTTER-FÉLE TITKOS ELLEN SZER
 1 üveg 1 Ft 20.
 Kiváló minőségű gyógyszer, amely az összes tisztálkodáshoz alkalmas, hogy a szűrt vizet tiszta, kellemes és egészségesre tegye. Különösen alkalmas a gyermekágyi, szoptatói és újszülöttek számára, mert nem tartalmaz semmilyen mérgező anyagot, hanem csak természetes anyagokból áll.

Haszonbérlet keresés.

Kitűnően képzett, gyakorlati, előkelő családból származó porosz gazda, Magyarországból visszatérve, itt megtelepedni óhajt és bérletet keres. Vas-, Barc- és Mórvidégre előnyben részesül.

Kivánalmi 400-1000 kat. hold jó minőségű föld, lakház, épületek, teljes fundus instructus, jó közlekedési útvonal.

Kellőgő körülírt ajánlatokat, a bérlet átvétel megjelölten „J. S 1900.” alatt a lap kiadóhivatalába kér. 1128

Egy és több vasu egytetemes aczélekélm és talajmivelő eszközeim

olcsó ár, elsőrendű minőség és czélszerű szerkezetüknek fogva országszerte legjobb hírnévnek és kelendőségnek örvendenek.

Árjegyzékekkel és árajánlattal szívesen szolgálók.

Bächer Rudolf

cs. és kir. kizárólagos ekegyára BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond.

„Uncum-Drill“

egyetemes sorhajtógép sokoldalú használhatóságánál, czélszerű szerkezeténél fogva egész Európában

a legjobb hírnévnek és a legnagyobb kelendőségnek örvend, ezekenlőfogva az összes eddigi hajtógépek között az első helyet foglalja el.

Árjegyzék és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál:

Meliehar Ferencz

cs. és kir. szab. kizárólagos vetőgégyára Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68.

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond.

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond.